

ภาค 2 ของสินค้าดาวโรจน์และดาวรุ่งของจีน

เมื่อเดือนที่แล้ว ผมวิเคราะห์รายการสินค้าดาวโรจน์ 25 อันดับแรกของจีนไปแล้ว เราลองมาดูรายการสินค้านำเข้าสำคัญอันดับถัดมาที่น่าสนใจว่ามีอะไรบ้าง และมีอนาคตเป็นเช่นไร จะได้เตรียมตัวไปเอาประโยชน์จากการเติบโตของตลาดจีนกันเพิ่มขึ้นในอนาคต

● หนังดิบและหนังฟอก (Hides and Skins) อุตสาหกรรมเครื่องหนังนับเป็น

อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor-Intensive) โดยมีจีนเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกเครื่องหนังและรองเท้ารายใหญ่สุดของโลก ... จีนผลิตเครื่องหนังคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 รองเท้าหนังร้อยละ 70 เครื่องแต่งกายหนังร้อยละ 35 และกระเป๋าหนังร้อยละ 25 ของการผลิตโดยรวมของโลก จึงมีความต้องการใช้หนังดิบและหนังฟอกเป็นวัตถุดิบเป็น

จำนวนมาก แต่ด้วยอุปทานภายในประเทศที่จำกัด (ทั้งที่ จีนเป็นประเทศผู้ผลิตหนังดิบของสัตว์จำพวกโค กระบือ แกะ และแพะรายใหญ่สุดของโลก) ทำให้จีนต้องนำเข้าเกือบร้อยละ 50 ของความต้องการใช้หนังดิบโดยรวมของจีน โดยมีสหรัฐฯ เป็นแหล่งผลิตหลักเพื่อป้อนตลาดจีน โดยเฉพาะหนังดิบจะเข้า

มณฑลเจ้อเจียงและเหอเป่ย์ ซึ่งมี “เมืองเครื่องหนัง” หลบซ่อนอยู่ นับเป็นแหล่งผลิตเครื่องหนังและผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของจีนในปัจจุบัน ขณะที่มณฑลซานตง เสฉวน กวางสี หูเป่ย์ และกานซู ได้พัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องหนังมาอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ ประมาณร้อยละ 80 ของรองเท้าหนังผลิตขึ้นในมณฑลกวางตุ้ง ฝูเจี้ยน และเจ้อเจียง

แม้ว่าผลกระทบของวิกฤติเศรษฐกิจโลกในปี 2551 ได้ส่งผลให้ตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องหนังโลกชะลอตัวลงจากร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับของปีก่อน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องหลัก อาทิ รองเท้า รถยนต์ และเฟอร์นิเจอร์ แต่ตลาดหนังดิบและหนังฟอกโลกก็เริ่มฟื้นตัวในปี 2553 และเติบโตอีกครั้งในเวลาต่อมา

ในส่วน of จีน วิกฤติเศรษฐกิจโลกดังกล่าวยังเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลจีนปรับโครงสร้างภาษีและเพิ่มส่วนลดภาษีส่งออก (Export Rebates) ในสินค้านี้ ซึ่งช่วยดึงดูดต่างชาติให้ย้ายฐานการผลิตสินค้าเครื่องหนังและรองเท้าเข้ามาจีนกันมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการนำเข้าวัตถุดิบขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในระหว่างปี 2553-2555 มูลค่าการนำเข้าหนังดิบและหนังฟอกของจีนเพิ่มขึ้นอย่าง

ต่อเนื่องจากราว 5,900 ล้านเหรียญสหรัฐ เป็นกว่า 7,100 ล้านเหรียญสหรัฐ ขยายตัวในอัตราเฉลี่ยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี และคาดว่าจะขยายตัวต่อไป

- **เกลือ กำมะถัน ดิน หิน และปูนซีเมนต์ (Salt, Sulfur, Earth, Stone)** จีนนำเข้าสินค้าในหมวดนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยเพิ่มขึ้นจากราว 4,500 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2553 เป็นกว่า 6,300 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2555 ขยายตัวในอัตราเฉลี่ยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำมะถันและหินอ่อน ซึ่งในปี 2555 มีสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าถึงกว่าร้อยละ 35 และร้อยละ 26 ของมูลค่าการนำเข้าของสินค้าในหมวดนี้

ทั้งนี้ กำมะถันนับเป็นองค์ประกอบสำคัญของปุ๋ย ด้วยความนิยมในการใช้ปุ๋ยที่มีสาร

กำมะถันเป็นพื้นฐาน ซึ่งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีประสิทธิภาพ ทำให้ปริมาณการใช้และการส่งออกปุ๋ยของจีนเพิ่มขึ้น จึงทำให้จีนมีความต้องการนำเข้กำมะถันเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ในปี 2555 จีนนำเข้ากำมะถันทุกประเภทคิดเป็นมูลค่ารวมราว 2,250 ล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.2 เมื่อเทียบกับของปีก่อน และยังมีแนวโน้มที่สดใส

ขณะเดียวกัน จีนนับเป็นตลาดนำเข้าหินอ่อนรายใหญ่ที่สุดของโลกในปัจจุบัน โดยนำเข้าเพิ่มขึ้นจากราว 1,500 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2553 เป็นกว่า 1,660 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2555 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6 ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าอัตราของช่วงหลายปีที่ผ่านมาอย่างมาก ทั้งนี้ เนื่องจากการชะลอตัวของตลาดก่อสร้างในจีนในระยะหลังนี้

ในส่วนของเกลือนั้น เกลือถูกใช้ในหลายอุตสาหกรรม อาทิ เคมี (กว่าร้อยละ 50) อาหารสัตว์ และเครื่องหนัง รวมทั้งการโยกถนน ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ตลาดเกลือโลกขยายตัวเฉลี่ยราวร้อยละ 2.6 ต่อปี จนมีมูลค่าเกือบ 10,000 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2555 โดยมีจีนเป็นตลาดรายใหญ่ที่สุดของโลก คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 25 ของความต้องการโดยรวมของโลก ผู้เชี่ยวชาญคาดการณ์ว่าในปี 2558 ความต้องการเกลือในตลาดโลกจะมีปริมาณราว 330 ล้านตัน ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.9-3.3 ต่อปี โดยมีอุตสาหกรรมเคมีในจีนเป็นตลาดใหญ่ที่จะเพิ่มอุปสงค์ใหม่ต่อไป

ขณะเดียวกัน จีนก็เป็นผู้ผลิตเกลือรายใหญ่อันดับต้นของโลก คิดเป็นสัดส่วนกว่า 1 ใน 4 ของปริมาณผลผลิตของโลกโดยรวม และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมี China National Salt Industry Corporation ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจจีนเป็นผู้ผลิตเกลือรายใหญ่ที่สุด ด้วยความสามารถในการผลิตเกลือภายในประเทศ ทำให้จีนนำเข้าเกลือน้อยมาก

ในส่วนของปูนิเม้นต์นั้น จีนนับเป็นผู้ผลิตปูนิเม้นต์รายใหญ่ของโลก และด้วยการชะลอตัวของอุปสงค์ในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา อันเนื่องจากการชะลอการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ และตลาดอสังหาริมทรัพย์ ทำให้เกิดกำลังการผลิตส่วนเกินจนโรงงานหลายแห่งต้องปิดกิจการลง อย่างไรก็ตาม ด้วยการอนุมัติโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ รถไฟใต้ดิน และสนามบิน ที่ผ่านความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในช่วงปีที่ผ่านมา ทำให้อุปสงค์ในสินค้าดังกล่าวในปี 2556 จะเพิ่มขึ้นราวร้อยละ 8-10 ของปีที่ผ่านมา ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่า อุปสงค์ของจีนจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5-8 ต่อปีจนถึงปี 2558 แต่เชื่อว่าผู้ผลิตภายในประเทศจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวได้อย่างเพียงพอ

● **ปลาและอาหารทะเล (Fish and Seafood)** จีนนับเป็นแหล่งผลิตสินค้าประมงขนาดใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีปริมาณราว 60 ล้านตันต่อปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70 ของผลผลิตโดยรวมของโลก ในจำนวนนี้จำแนกเป็นสินค้าประมงน้ำจืดและน้ำเค็มอย่างละเท่า ๆ กัน ปริมาณผลผลิตของจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีเสถียรภาพ โดยมีมณฑลกว่างตุง กวางสี ฉูเจี้ยน และไห่หนานเป็นแหล่งผลิตสินค้าประมงที่สำคัญ หากท่านผู้อ่านอยากเห็นความยิ่งใหญ่ของอุตสาหกรรมปลาและอาหารทะเลของจีนก็ต้องแวะไปเยี่ยมชมงาน China Fisheries & Seafood Expo ที่จัดขึ้นในช่วงต้นเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ณ เมืองต้าเหลียน มณฑลเหลียวหนิง ต่อเนื่องกันมาเกือบ 20 ปีและพัฒนาจนเป็นงานแสดงสินค้าปลาและอาหารทะเลที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียในปัจจุบัน

นอกจากนี้ เมื่อปลายปี 2555 รัฐบาลจีนโดยกระทรวงเกษตรยังได้กำหนดนโยบาย “Zero Growth” เพื่อรักษาระดับผลผลิตประมงอย่างยั่งยืน โดยเร่งพัฒนาคุณภาพเครื่องมือและอุปกรณ์การจับและเลี้ยงปลาและผลิตภัณฑ์ประมง และรักษาระบบใบอนุญาตการทำประมงต่อไป

ขณะเดียวกัน จีนก็ยังเป็นตลาดปลาและอาหารทะเลที่ใหญ่และเติบโตเร็วที่สุดใน

โลก อัตราการบริโภคอาหารทะเลของชาวจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในด้านชีกตะวันออกของจีน ทั้งนี้ส่วนสำคัญเนื่องจากรายได้ที่สูงขึ้น ความพร้อมของตู้เย็นและเตาไมโครเวฟ และความแพร่หลายของช่องทางจัดจำหน่ายสมัยใหม่ ตลอดจนชีวิตที่เร่งรีบมากขึ้น ได้ส่งผลให้พฤติกรรมผู้บริโภคของชาวจีนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการซื้ออาหารสด

ไปสู่อาหารที่สะดวกและง่ายต่อการปรุงสุก

ในด้านการค้าระหว่างประเทศ จีนส่งออกสินค้าประมงและแปรรูปดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีตลาดหลักได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ เกาหลีใต้ ยองกง และไต้หวัน จีนจึงจำเป็นต้องนำเข้าปลาและอาหารทะเลเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา จีนนำเข้าเฉลี่ยราว 5,500 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งปลาแซ่แข็ง ซึ่งมีสัดส่วนถึงกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าการนำเข้าของสินค้าในหมวดนี้ โดยมีรัสเซีย สหรัฐฯ นอร์เวย์ แคนาดา และญี่ปุ่นเป็นแหล่งซัพพลายหลักผ่านเข้ามายังท่าเรือในเมืองชิงเต่าและต้าเหลียน ซึ่งเป็นฐานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าประมงสำคัญของจีน ด้วยตลาดภายในประเทศและการส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงแปรรูปที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงคาดว่าจีนจะเพิ่มการนำเข้าสินค้าในหมวดนี้ในอนาคต

● **นิกเกิลและผลิตภัณฑ์ (Nickel)** จีนเป็นประเทศผู้ใช้นิกเกิลรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยในปี 2554 นำเข้านิกเกิลคิดเป็นมูลค่าเกือบ 7,400 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อย่างไรก็ดี เนื่องจากจีนได้เพิ่มกำลังการผลิตนิกเกิลอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา กอปรกับการสั่งห้ามส่งออกแร่ นิกเกิลของรัฐบาลอินโดนีเซียในช่วงปีที่ผ่านมา (ซึ่งถูกทดแทนโดยแร่ นิกเกิลของฟิลิปปินส์) ทำให้การนำเข้านิกเกิลชะลอตัวลงถึงร้อยละ -34.3 เหลือเพียงราว 4,850 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2555

ผู้เชี่ยวชาญคาดการณ์ว่า ในปี 2556 ความต้องการนิกเกิลในตลาดโลกจะเพิ่มขึ้นราวร้อยละ 3 เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมา ขณะที่ราคานิกเกิลจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อย่างไรก็ดี ความต้องการนำเข้าของจีนอาจลดลงเนื่องจากอยู่ในช่วงของความพยายามในการลดปริมาณสินค้าคงคลัง ซึ่งแตกต่างจากช่วงหลายปีก่อนที่จีนดำเนินนโยบายเพิ่มระดับสินค้าคงคลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากราคานิกเกิลขยับสูงมากเกินไป

● **ธัญพืช (Cereals)** จีนมีแนวโน้มนำเข้าธัญพืชเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงหลายปีหลังนี้ โดย มูลค่าการนำเข้าก้าวกระโดดกว่า 3 เท่าตัวในช่วงปี 2553-2555 จากราว 1,500 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เป็นถึง 4,750 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยเฉพาะข้าวโพด ข้าว และข้าวสาลี ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลก และการเพิ่มขึ้นของความต้องการของจีน รวมทั้งระดับการสำรวจสินค้าเกษตรของ Sinograin รัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นผู้บริหารการสำรวจสินค้าเกษตรของจีน

การนำเข้าธัญพืชสำคัญของจีน จำแนกตามประเภท ปี 2553-2555

ประเภท	มูลค่าการนำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)		
	2553	2554	2555
ข้าวโพด	370	580	1,700
ข้าว	250	390	1,130
ข้าวสาลี	310	420	1,100

อนึ่ง จีนมีความต้องการข้าวโพดเป็นอันดับ 2 ของโลก และมีแนวโน้มพึ่งพาสินค้านำเข้ามากขึ้น โดยในปี 2555 จีนนำเข้าข้าวโพดราว 5.2 ล้านตัน นับเป็นหนึ่งในผู้นำเข้าข้าวโพดรายใหญ่ของโลก ทั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากสหรัฐฯ ซึ่งเป็นผู้ส่งออกข้าวโพดรายใหญ่ที่สุดของโลก ด้วยการเพิ่มขึ้นของผลผลิตจีนที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการในแต่ละปี โดยเฉพาะเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ (จีนเป็นผู้ผลิตและบริโภคเนื้อสัตว์รายใหญ่ที่สุดของโลก)

ขณะเดียวกัน ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลจีนก็ปล่อยสินค้านำเข้าของคงคังที่สำรองไว้ออกมาสู่ตลาดเพื่อลดปัญหาการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง และโดยที่ผลผลิตข้าวโพดภายในประเทศในปี 2556 อาจมีปริมาณต่ำกว่าเป้าหมายที่คาดการณ์ไว้ จึงคาดว่าจีนจะต้องเพิ่มระดับปริมาณข้าวโพดสำรอง และตอบสนองต่อความต้องการของตลาดด้วยการเพิ่มการนำเข้าข้าวโพดในอนาคต ทั้งนี้ หลายฝ่ายประเมินว่า การนำเข้าข้าวโพดของจีนอาจขยายตัวขึ้นเป็นราว 13 ล้านตันในปี 2556 และกระโดดขึ้นเป็นถึง 28 ล้านตันภายในปี 2559

นอกจากนี้ ในด้านการนำเข้าสินค้าเกษตรอื่น ๆ แม้ว่าจีนยังคงต้องพยายามรักษาเป้าหมายที่จะพึ่งพาผลผลิตภายในประเทศให้มากที่สุด (ร้อยละ 95 ของอุปสงค์ภายในประเทศ) อยู่ต่อไป โดยกำหนดกฎนำเข้าร้อยละ 5 ของความต้องการภายในประเทศ (5% Import Rule) แต่ด้วยราคาข้าวและข้าวสาลีในตลาดโลกที่ลดลงในช่วงปีที่ผ่านมา ทำให้จีนหันมานำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศมากขึ้นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและลดแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ โดยในปีที่ผ่านมา จีนยังนำเข้าข้าวสาลี และข้าวเพิ่มขึ้นเป็น 3.7 ล้านตัน และ 2.3 ล้านตัน ตามลำดับ

การนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นโดยลำดับดังกล่าวก็สร้างแรงกดดันส่วนหนึ่งต่อภาครัฐและเกษตรกรจีน อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากพันธะผูกพันของรัฐบาลจีนที่มีกับองค์การการค้าโลกซึ่งมีผลใช้

บังคับนับแต่ปี 2547 ได้กำหนดโควตานำเข้าข้าวโพดไว้ที่ 7.2 ล้านตัน ข้าวสาลี 9.64 ล้านตัน และข้าว 5.32 ล้านตัน ซึ่งเท่ากับว่าอาจมีเพียงการนำเข้าข้าวโพดเท่านั้นที่อาจสูงกว่าระดับโควตาที่กำหนดไว้ในช่วง 2-3 ปีข้างหน้า ซึ่งรัฐบาลจีนอาจต้องยอมเพิ่มระดับโควตาข้าวโพดหรือเปิดให้มีการนำเข้าข้าวโพดนอกโควตาที่กำหนดไว้ในอนาคต

● **กระดาษและกระดาษแข็ง (Paper and Paperboard)** การเติบโตของเศรษฐกิจจีน

ส่งผลให้ความต้องการกระดาษและกระดาษแข็งของจีนนับแต่ต้นทศวรรษ 1990 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยราวร้อยละ 10 ต่อปี ซึ่งนับเป็นตลาดที่เติบโตเร็วที่สุดในโลก และด้วยอัตราการใช้กระดาษและกระดาษแข็งต่อหัวที่ต่ำกว่าของประเทศพัฒนาแล้วอยู่มากในปัจจุบัน จึงสะท้อนว่าตลาดกระดาษและกระดาษแข็งของจีนยังมีศักยภาพที่เติบโตอีกมากในอนาคต

ขณะเดียวกัน ในระหว่างปี 2550-2555 อุตสาหกรรมการผลิตกระดาษและกระดาษแข็งของจีนขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 13.3 ต่อปี และมีมูลค่าถึง 109,600 ล้านหยวน ส่งผลให้จีนนับเป็นผู้ผลิตกระดาษและกระดาษแข็งรายใหญ่อันดับต้น ๆ ของโลกในปัจจุบัน ผู้ผลิตส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในมณฑลด้านซีกตะวันออกและตอนกลางของจีน โดยเฉพาะซานตง เจ้อเจียง เจียงซู กวางตุ้ง เหอหนาน และหูหนาน อย่างไรก็ตาม จำนวนการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ผลิตและผลกำไรอยู่ในอัตราที่ต่ำมาก ทั้งนี้ เนื่องจากระดับการแข่งขันที่รุนแรง กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวด และการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็วรวมทั้งราคาพลังงานที่สูง

นอกจากนี้ การพัฒนาของอุตสาหกรรมดังกล่าวอย่างรวดเร็วยังทำให้จีนมีกำลังการผลิตกระดาษและกระดาษแข็ง (116 ล้านตันในปี 2558) ที่เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศ (114.7 ล้านตันในปี 2558) แต่จีนก็ยังประสบปัญหาการขาดแคลนเยื่อกระดาษและกระดาษใช้แล้วเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบ ถึงขนาดว่ารัฐบาลจีนได้เพิ่มอัตราเป้าหมายการนำเข้ากระดาษใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่จากร้อยละ 71.5 เป็นร้อยละ 72.1 ภายในปี 2558

ทั้งนี้ ในช่วงระหว่างปี 2553-2555 จีนนำเข้ากระดาษและกระดาษแข็งเฉลี่ยปีละเกือบ 4,800 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ในปี 2555 การนำเข้ากระดาษและกระดาษแข็งของจีนลดลงจากร้อยละ -8.9 เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมา ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่า ด้วยกำลังการผลิตภายในประเทศที่มากพอ การนำเข้ากระดาษและกระดาษแข็งของจีนในอนาคตอันใกล้จึงคาดว่าจะมีแนวโน้มที่ชะลอตัวลง

- **สิ่งสกั๊ดที่ใช้ฟอกหรือย้อมสี** (Tanning, Dye, Paint) โดยที่สินค้ารายการนี้เกี่ยวข้องกับหลายอุตสาหกรรมสำคัญของจีน อาทิ เครื่องหนัง สิ่งทอ รถยนต์ และอสังหาริมทรัพย์ จีนจึงมีความต้องการที่สูงและเพิ่มขึ้นมากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม การเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราที่ลดลงได้ส่งผลให้อุปสงค์ในสินค้าดังกล่าวเริ่มชะลอลดลงในช่วงปี 2-3 ปีหลังนี้ ขณะเดียวกัน จีนยังนับเป็น

ผู้ผลิตและผู้ใช้สิ่งสกั๊ดที่ใช้ฟอกและย้อมสีรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีงานแสดงสินค้าที่ชื่อ China International Dye Industry, Pigments and Textile Chemicals Exhibition หรือ “China Interdye” ซึ่งจัดขึ้น ณ นครเซี่ยงไฮ้ เป็นประจำทุกปีในช่วงเดือนเมษายน และนับเป็นงานแสดงสินค้านานาชาติชั้นนำของโลกในปัจจุบัน ทั้งนี้ แรงกดดันจากระดับการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น กวาระเบียดด้านสิ่งแวดล้อม และกระแสความนิยมในสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้

กดดันให้ผู้ผลิตในจีนต้องปรับตัวอย่างมาก

ในช่วงระหว่างปี 2553-2555 จีนนำเข้าสีย้อมเฉลี่ยปีละกว่า 4,300 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ในปี 2555 การนำเข้าสิ่งสกั๊ดที่ใช้ฟอกและย้อมสีลดลงราวร้อยละ -8.3 เมื่อเทียบกับของปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ สินค้าสำคัญในหมวดนี้ได้แก่ วัตถุแต่งสี (ร้อยละ 25) วัตถุแต่งสีที่เป็นอินทรีย์สังเคราะห์ (ร้อยละ 15) และสีทาและแวร์นิชที่มีโพลีเมอร์ (ร้อยละ 15)

- **นาฬิกาและส่วนประกอบ** (Clocks and Watches) ด้วยความมั่งคั่งของชาวจีนที่เพิ่มขึ้นและตลาดส่งออกที่ใหญ่ ทำให้อุตสาหกรรมการผลิตนาฬิกาของจีนเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงหลาย

ปีที่ผ่านมา โดยมีฐานใหญ่อยู่ในด้านซีกตะวันออกของจีน อาทิ มณฑลกวางตุ้ง ผู้เจียน เจ้อเจียง ซานตง และเทียนจิน ทั้งนี้ ตลาดต่างประเทศยังคงเป็นแหล่งรายได้สำคัญของผู้ประกอบการจีนในปัจจุบัน โดยนาฬิกาจีนมีสัดส่วนทางการตลาดอยู่ถึงร้อยละ 85 ในเชิงปริมาณ แต่เพียงร้อยละ 15

ในเชิงมูลค่าของตลาดโลก ซึ่งสะท้อนว่า นาฬิกาจีนส่วนใหญ่จับตลาดระดับกลาง-ล่าง

นอกจากนี้ รัฐบาลจีนยังตั้งเป้าที่จะพัฒนาให้จีนเป็นหนึ่งในแหล่งผลิตนาฬิกาทดเทียม ผู้ผลิตชั้นนำของโลกภายในปี 2558 ทั้งในด้านสัดส่วนทางการตลาด มูลค่าการส่งออก ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์การตลาด และเทคนิคการผลิต แต่ดูเหมือนการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวไม่ใช่เรื่องที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ ในระหว่างปี 2553-2555 จีนนำเข้าสินค้าในหมวดนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากราว 2,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นกว่า 4,150 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยจำแนกเป็นเครื่องนาคาฟิกาชนิดควอตซ์ที่สมบูรณ์และประกอบแล้วมูลค่ากว่า 1,220 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และนาฬิกาข้อมือแบบอัตโนมัติในมูลค่าเกือบ 1,140 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม โดยที่สินค้านำเข้ายังมีภาระในด้านอากรนำเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่มของจีนที่สูง ทำให้ผู้บริโภคชาวจีนส่วนใหญ่ยังนิยมเดินทางไปซื้อสินค้าในต่างประเทศ โดยเฉพาะฮ่องกง และยุโรป ตัวเลขการนำเข้าที่ปรากฏอยู่จึงต่ำกว่าอุปสงค์ที่แท้จริงอยู่มาก

- **เนื้อสัตว์และส่วนอื่น (Meat)** จีนเป็นผู้ผลิตเนื้อสุกรรายใหญ่สุดของโลก เพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำในแต่ละปี และค่อนข้างกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ ทั้งนี้ แหล่งผลิตเนื้อสุกรที่สำคัญของจีนได้แก่ มณฑลเสฉวน เหอหนาน หูหนาน ซานตง และเหอเป่ย์ โดยรัฐบาลส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์และฟาร์มขนาดใหญ่อย่างต่อเนื่องตามนโยบายรักษาความมั่นคงด้านอาหาร ทำให้ราวร้อยละ 20 ของกิจการเหล่านี้พัฒนารูปแบบการจัดการฟาร์มเป็นแนวธุรกิจสมัยใหม่ นอกจากนี้ เนื้อสุกรยังถูกแปรรูปอย่างหลากหลาย เช่น ต้มซำ หมูหยอง หมูแผ่น แฮม ไส้กรอก เบคอน และลูกชิ้นหมู อย่างไรก็ตาม จีนยังมีต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าของต่างประเทศ เช่น สหรัฐฯ และบราซิล

ขณะเดียวกัน ด้วยรายได้ที่เพิ่มขึ้น การพัฒนาของช่องทางจัดจำหน่ายสมัยใหม่ และร้านอาหารจานด่วน ทำให้ชาวจีนหันมาบริโภคเนื้อสัตว์มากขึ้น โดยบริโภคเนื้อสัตว์มากกว่า 70 ล้านตันต่อปี และราวร้อยละ 73 เป็นการบริโภคเนื้อสุกร ทั้งนี้ ร้อยละ 99 ของปริมาณการผลิตเนื้อสุกรทั้งหมดถูกบริโภคภายในประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่นิยมในมณฑลที่เป็นเขตเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ยอดจำหน่ายเนื้อสัตว์ยังคงเติบโตราวร้อยละ 10 ต่อปี อย่างไรก็ตาม การบริโภคเนื้อสัตว์ต่อหัวของชาวจีนอยู่ที่ราว 53 กิโลกรัมต่อปี ซึ่งต่ำกว่าของชาวอเมริกันกว่าเท่าตัว ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของตลาดที่จะสามารถเติบโตได้อีกมาก

ในระหว่างปี 2553-2555 จีนนำเข้าเนื้อสัตว์และส่วนอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากมูลค่าราว 2,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นกว่า 4,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 42 ต่อปี โดยเฉพาะการนำเข้าเนื้อหมู จำแนกเป็นเครื่องในหมู ที่มีมูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้นจากราว 800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นเกือบ 1,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเนื้อหมูสดและแช่แข็ง จาก 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 980 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากแคนาดา ฝรั่งเศส และสหรัฐฯ

นอกจากนี้ จีนยังนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกแช่แข็ง ซึ่งนำเข้าเฉลี่ยปีละกว่า 900 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม การนำเข้าในระยะหลังเปลี่ยนแปลงขึ้นลงค่อนข้างมาก โดยคาดว่า การนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกแช่แข็งในปี 2556 จะอยู่ที่ระดับ 400,000-500,000 ตันต่อปี ทั้งนี้ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ผลกระทบจากสุกรและสัตว์ปีกของไทยยังไม่สามารถส่งออกสู่ตลาดจีนได้ เนื่องจากไทยยังมีการระบาดของโรคปากเท้าเปื่อยในสุกร และโรคไข้หวัดนก ทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญในการส่งออกสินค้าดังกล่าว

- **ปุ๋ย (Fertilizers)** จีนนับเป็นผู้ผลิตและบริโภคปุ๋ยในเกือบทุกประเภทรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา รัฐบาลจีนได้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตปุ๋ยภายในประเทศ จนมีกำลังการผลิตราว 223 ล้านตันในปี 2555 โดยมีผู้ผลิตรายใหญ่ได้แก่ Sinochem, Yunnan Yuntianhua และ Hubei Yihua ส่งผลให้ผลผลิตปุ๋ยของจีนบางประเภทมีปริมาณเพิ่มขึ้นจนสร้างความต้องการภายในประเทศ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อาทิ DAP และยูเรีย (Euria) จนอาจเกิดปัญหา กำลังการผลิตส่วนเกินในระยะยาว (ดังเช่นที่สังเกตเห็นในระยะหลัง) ส่งผลให้จีนต้องเปลี่ยนสถานะจากผู้นำเข้ามาเป็นผู้ส่งออกปุ๋ยดังกล่าวในเวลาต่อมา

โดยที่จีนเป็นประเทศเพาะปลูกสินค้าเกษตร โดยเฉพาะผักและผลไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ทำให้มีความต้องการใช้ปุ๋ยจำนวนมาก แต่ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่า ตลาดปุ๋ยของจีนได้ผ่านช่วงการเติบโตสูงสุดไปแล้ว โดยเฉพาะปุ๋ยไนโตรเจน และคาดว่าจะขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.3 ต่อปี หรือมีปริมาณความต้องการราว 262 ล้านตันในปี 2558 โดยปุ๋ยหลากหลายสารอาหารจะได้รับความนิยมในอัตราที่สูง

ในระหว่างปี 2553-2555 จีนนำเข้าปุ๋ยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากราว 2,580 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นกว่า 4,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยกว่าร้อยละ 70 เป็นการนำเข้าโปแตสเซียมคลอไรด์ (Potassium Chloride) ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์จีนได้กำหนดโควตานำเข้าปุ๋ยในปี 2556 ไว้ที่ 13.65 ล้านตัน (ในโควตาเสียอากรนำเข้าเพียงร้อยละ 1) จำแนกเป็นยูเรีย 3.3 ล้านตัน DAP 6.9 ล้านตัน และ NPK 3.45 ล้านตัน โดยมี Sinochem และ China National Agricultural Means of Production Corporation เป็นองค์กรนำเข้าหลัก

- **ผลไม้และถั่วที่บริโภคได้ (Edible Fruit and Nuts)** จีนนับเป็นผู้เพาะปลูกผลไม้รายใหญ่ที่สุดของโลก แต่ด้วยจำนวนประชากรราว

1,350 ล้านคนและเศรษฐกิจของจีนที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริโภคจีนมีรายได้มากขึ้น และรู้สึกว่ามีผลไม้นำเข้ามีราคาไม่แพงดังเช่นในอดีตอีกต่อไป อุปสงค์ผลไม้นำเข้าจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

ทั้งนี้ ในช่วงปี 2553-2555 ที่ผ่านมา จีนนำเข้าผลไม้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากมูลค่าราว 2,140 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นกว่า 3,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวเกือบร้อยละ 40 ต่อปี และกระจายตัวมากขึ้นทั้งในเชิงประเภทผลไม้และแหล่งนำเข้า โดยในปี 2555 จีนนำเข้าผลไม้สำคัญได้แก่ ลำไยสด 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ องุ่นสด 380 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แก้วมังกร 330 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และทุเรียน 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รวมทั้งยังเพิ่มการนำเข้าสินค้าบางรายการแบบก้าวกระโดดอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน อาทิ เซอร์ริสดี กว่า 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และพิตตาชิโอ (Pitachios) กว่า 130 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะเดียวกัน จีนก็นำเข้าผลไม้จากหลากหลายแหล่งมากขึ้น อาทิ ประเทศในกลุ่มอาเซียน สหรัฐฯ ออสเตรเลีย ชิลี และอินเดีย

นอกจากนี้ ผลไม้ไทยยังนับว่าได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในเรื่องรสชาติและราคา แต่ระดับการแข่งขันในตลาดจีนก็เพิ่มขึ้นทุกขณะ กอปรกับความจำกัดในการทำตลาดที่ทำให้ผลไม้ไทยยังไม่แพร่หลายมากเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาอุปสรรคด้านลอจิสติกส์เป็นสำคัญ ส่งผลให้พฤติกรรมการทานผลไม้ของชาวจีนผิดเพี้ยนไป เช่น การนิยมนทานทุเรียนสุกมาก (กั้นแตก) หากชาวจีนเพียงแค่ร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรโดยรวมหันมานิยมบริโภคผลไม้ไทย ก็เท่ากับว่าไทยเรามีตลาดกว่า 2 เท่าของประเทศไทยรออยู่

วันนี้เนื้อที่หมดแล้ว ไว้ฉบับหน้าค่อยมาเก็บตกรายการสินค้าอื่น ๆ ที่จีนนำเข้ามากนะ ครับ ...

รวบรวมและเรียบเรียงโดย

ดร. ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร

อัครราชทูต (ฝ่ายการพาณิชย์) ณ กรุงปักกิ่ง

สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงปักกิ่ง

31 มีนาคม 2556